

## Tyttökullat emansipaation asialla

Siinä missä 'miehisten' toimintasarjojen sankarit pelastavat maapallon ydintuholta tai saalistavat konnia lihasvoiman ja kylmän järjen avulla, 'naisellisten' tilannekomedioiden sankarittaret pohtivat keittiössä, mitä laittaa illalliseksi. Asetelma on ongelmallinen feministisille televisiotutkijoille: uusintavatko tilannekomediat merkityksenannon tasolla käsitystä yksityisestä/kotitaloudesta naisen "luonnollisena" maailmana vai tuovatko ne tärkeällä tavalla esiin naisten aliarvostettua alakulttuuria.

Perinteisesti ns. naisten lajityypit (saippuaoopperat, tilannekomediat ja melodraamat) on kulttuuritutkimuksessa leimattu "roskaksi". Useat haastattelututkimukset ja katsojatilastot ovat osoittaneet, että juuri nämä ohjelmat ovat naiskatsojien suosikkeja. Monet naiset suorastaan häpeävätkin tunnustaa seuraavansa lempiohjelmiaan ja joutuvat näin kieltämään mielihyvänään katselutilanteessa.

Feministiset televisiotutkijat ovat alkaneet arvioida uudelleen naisten lajityyppien merkitystä. Miehet ovat muodostaneet valtakulttuurin, joka on väheksynyt naisten alakulttuuria ja pyrkinyt sulkemaan sen ulkopuolelleen. Miehet ovat kontrolloineet myös kulttuurituotantoa, minkä vuoksi naisten kokemukset ovat tulleet julkisuuteen vain rajoitetusti. Feministitutkijat korostavatkin sitä, että naisten lajityypit ovat ainoita kulttuurituotteita, jotka tuovat esiin naisten kokemuspiiriä. Esimerkiksi tilannekomediat kuvaavat juuri 'naisen maailmaa': rakkautta, kodinhoitoa, perhettä,

ihmissuhteita ja arkipäivän inhimillisiä ongelmia.

Samalla feministit ovat huolissaan siitä, uusintavatko tilannekomediat sukupuoli-ideologian mukaisia merkityksiä yksityisen/kotitalouden alueesta naisen "omimpana", "ainoana" ja "luonnollisena" alueena. Ohjelmien 'naiset' kuvataan yleensä kotitalous- eikä palkkatyössä, alistuvina, suojeltavina, emotionaalina ja miehistä riippuvaisina olentoina.

Huolestumisen taustalla on oletus siitä, että televisioteksti tuottaa katsojasubjektinsa ja tarjoaa mahdollisuuden vain yhteen tapaan lukea teksti. Etenkin feministiset elokuvatutkijat ovat tarkastelleet tekstejä näin. Laura Mulveyn mukaan elokuvaa hallitsee miehen katse. Naiskatsojalla on kaksi mahdollisuutta: alistua miehen katseen objektiksi tai maskulinisoitua omaksumalla miehen katse (Mulvey, 1985).

Toisaalta uudemmassa televisiotutkimuksessa on korostettu katsojan mahdollisuutta lukea teksti eri tavalla kuin tekstin tuottaja on tarkoittanut. Katsoja voi hyväksyä tekstiin sisäänkoodatut merkitykset täysin tai osittain tai hän voi vastustaa tekstiä ja sen sisältämiä merkityksiä.

Myös naisten lajityyppjä voidaan tarkastella teksteinä, jotka mahdollistavat useita eri lukutapoja. Katsoja ei siekailematta omaksu tekstin ideologisia ehdotuksia, vaan hän neuvottelee ohjelman merkityksistä katselutilanteessa. Merkityksenanto ei kuitenkaan ole mielivaltaista. Siihen vaikuttaa katsojan elä-

mänhistoria ja yhteiskunnalliset kokemukset, jotka liittyvät mm. sukupuoleen, rotuun ja luokka-asemaan. Katsojat ovat myös kulttuurisesti oppineet erottamaan toisistaan televisio-ohjelmien eri lajityypit, joihin he soveltavat erilaisia lukutapoja.

### **Myötäkarvaan, vastakarvaan**

Esimerkkinä naisten lajityypistä tarkasteleminen amerikkalaista tilannekomediaa **Tyttökullat**. Yhden "oikean" tulkintatavan sijasta on rakennettu kaksi tulkintaa: myötäkarvaan ja vastakarvaan tulkitseminen. Nekään eivät ole tekstin ainoita mahdollisia lukutapoja, vaan ne kuvaavat tulkintamahdollisuuksien ääripäitä.

Tyttökulttien tekstianalyyseissa on tarkasteltu, millaisia merkityksiä katsoja voi lukea 'miehekkydestä'/'miesten' toiminta-alueesta ja 'naisellisuudesta'/'naisten' toiminta-alueesta. Sukupuolille annettuja merkityksiä tutkitaan suhteessa vallitsevaan yhteiskunnalliseen sukupuolijärjestelmään. Sillä tarkoitetaan niitä järjestelyjä, joiden puitteissa tuotetaan yhteiskunnalliset miehet ja naiset ja jotka määrittelevät sukupuolten seksuaalisuutta ja toimintaa.

Myötäkarvaan tulkittamisella tarkoitetaan tilannekomedian lukemista "perinteisellä", vallitsevaa sukupuoli-ideologiaa uusintavalla tavalla. Naiskatsoja etsii ja löytää ohjelmasta "oman elämänsä kuvan". Vastakarvaan tulkitsija puolestaan pyrkii löytämään ohjelmasta perinteisestä poikkeavia merkityksiä 'naiselle'.

### **Rakastajattaresta mummoon**

Amerikkalaista tilannekomediaa **Tyttökullat** (The Golden Girls) on esitetty Suomessa tv-2:ssa lokakuusta 1986 lähtien. Sarja kertoo neljästä eläkeikäisestä naisesta, Rosesta, Dorothystä, Sophiasta ja Blanchesta, jotka asuvat samassa taloudessa Miamissa. Analysoitavas-

sa jaksossa (**Vanha kunnan kolmoisdraama**) naisten luo saapuu sairaskäynnille tohtori Elliot Clayton. Hän vie Dorothyyn ulos, mutta lähentelee kuitenkin Blanchea. Blanche kertoo Dorothylle miehen lähentelystä, mutta Dorothy ei usko ystävänsä ja naisten ystävyys rikkoutuu. Dorothy kuitenkin sattuu kuulemaan keskustelun, jossa Elliot paljastaa tekonsa. Onnellisessa lopussa Blanche ja Dorothy sopivat riitansa.

Myötäkarvaan tarkasteltuna **Tyttökullat** ovat osa 'naisellista' elämänavuotta. Kuten tilannekomediat yleensä, myös **Tyttökullat** on kuvattu sisätilassa studiossa. Naisten toiminta-alue on koti ja siellä erityisesti keittiö, jonka yksityisyyden ulkopuolelle tyttökulttien elämä harvoin ulottuu. Sen sijaan 'miehiset' toimintasarjat kuvataan usein ulkotilassa, mikä korostaa sankarien liikkumavapautta ja aktiivisuutta 'naisellisen' olemisen ja passiivisen odottamisen sijasta. Siinä missä jännittävät kamera-ajot ja nopeat leikkaukset ilmentävät miessankareiden toiminnallisuutta, lähes paikallaan pysyvät, muutamat kamerat tallentavat hyvin tyttökulttien maailman pysähtyneisyyden ja rauhallisuuden.

Dorothy, Rose, Blanche ja Sophia edustavat kukin erilaista naistyyppiä. Merkilläpantavaa on, että kaikki naiset ovat joko eronneita tai leskiä. Leskeys ja avioero ovat säällisiä syitä perusteltaessa, miksi naiset asuvat keskenään ilman miestä. Leskeys ja avioero mahdollistavat sen, että asiat voivat tapahtua henkilöihahmoille (ts. he voivat tavata miehiä, mikä on sarjassa toistuva aihe). Samalla ne takaavat henkilöihahmojen 'naisellisuuden' (ts. miehet ovat halunneet heitä, he eivät ole lesboja) (vrt. Brunson 1987).

Naisia esiintyy **Tyttökullat**-sarjassa monissa rooleissa: mummona (Sophia), äiti-tyyppinä (Rose), uranaisena (Dorothy) ja rakastajattaryyppinä (Blanche). Kuitenkin tarkasteltaessa henkilöihahmoja yksi kerrallaan, ne jäävät hyvin kaavamaisiksi, mikä on toisaalta tyyppillistä tilannekomedioissa. Henkilöihahmojen ominaisuudet ryhmittyvät tiukasti binaaristen oppositioparien 'naisellinen'-'miehekäs' kes-

ken. Vaikka henkilöahmot poikkeavat monilla tavoin tilannekomedioiden perinteisestä naiskuvasta, 'naisellisia' ja 'miehekkäitä' ominaisuuksia ei ole jaettu uudelleen. Hahmot ovat yksiselitteisesti joko 'naisellisia' tai 'miehekkäitä', ja näihin ominaisuuksiin liittyy selvästi tietynlaisia stereotyyppisiä käsityksiä.

Rosen henkilöahmossa liittyvät toisiinsa äidin rooli, uhrautuminen, avuttomuus, vas-turationalisuus, 'naisen' logiikka, epäseksuaalisuus, hätääntyneet ilmeet ja eleet, piipittävä ääni, mammamainen pukeutuminen jne.

Blanchen rakastajattaren rooliin kytkeytyvät itsekkyyt, narsistisuus, 'naisen' logiikka, avoin seksuaalisuus ja vaarallisuus, huoliteltu ulkonäkö, keimailevat ilmeet ja eleet, kujerteleva ääni ja menestyminen miessuhteissa.

Yhteiskunnallinen sukupuolijärjestelmä ilmenee myös sitä kautta, mitä hahmot eivät ole. Kun nainen astuu ulos perinteisestä roolistaan, hänestä tulee kylmä, kova ja uhkaava. Dorothyssä liittyvät selvästi toisiinsa 'isän' rooli, 'miehinen' logiikka, palkkatyössä käyminen, aktiivisuus, rohkeus ja kursailemattomuus, mutta "vaihtokaupassa" Dorothy on menettänyt myönteisiä 'naisellisia' piirteitään. Dorothy kuvataan usein hallitsevana, pelottavana, aggressiivisena, miessuhteissaan epäonnistuvana, vähemmän viehättävänä, housuihin pukeutuvana epänaishena.

Kukin hahmo edustaa vain yhtä puolta naisena olemisesta, mutta kukaan naisista ei ole "kokonainen" nainen: yhtä aikaa rakastajatar, uranainen, mummo ja äiti. Naiset pysyvät "luonnollisina" asemissaan: rakastajatar rakastelee, äiti-tyyppi kavahtaa seksiä ja 'miehekkäs' nainen jää kokonaan ilman. Kun Tyttökultia verrataan Bill Cosby Show'n miessankariin, on ero ilmeinen. Siinä missä Tyttökullissa tarvitaan neljä naista esittämään naiseutta, riittää Bill Cosby Show:ssa yksi mies, joka on yhtä aikaa isä, gynekologi ja viriili aviomies.

## Vallattomat naiset keittiössään

Henkilöhahmojen toiminta ja sarjan tapahtumat keskittyvät pelkästään yksityisen piiriin. Henkilöhahmot pohtivat uuden leningin ostamista, pitsareseptiä, ryppyjen tuloa, uskottomuutta ja ihastumisia. Mikäli sarjassa käsitellään julkisia asioita, ne välittyvät 'naisellisten' silmälasien kautta. Esimerkiksi erään jakson orastava luonnonsuojelu-teema vesittyi ihmishuhdedraamaksi tyttökultien ja heidän ilkeän naapurinsa välille.

'Naisellisessa' maailmassa naisten tehtäväksi jäävät 'naisten' työt. Naistutkimuksen käsittein ilmaistuna tyttökultien toiminta kuvaa naisten uusintamistyötä ja siihen liittyvää vastuurationalisuutta. Aina joku tyttökulta on valmistamassa ruokaa, kastelemassa kukkia, lukemassa keittokirjaa tai siivoamassa. Uusintamisen lisäksi kuluttaminen on sarjassa naisten työtä, joka on joskus todella raskasta. Kun miehet kuvataan tuottavassa työssä, naiset kuvataan kuluttamassa. Alennusmyynnit ovat suorastaan henkilöahmojen velvollisuus naisena. Alennusmyynneistä tehdään tärkeitä löytöjä, jotka Blanchen sanoin "pysäyttävät liikenteen". Myös syöminen ja juominen ovat sarjassa usein esillä. Sarjan jokaisessa jaksossa henkilöahmot kerääntyvät 'naisellisesti' yöllä rupattelemaan, syömään pipareita ja juomaan maitoa, joiden voimalla ongelmat ratkotaan keittiön pöydän ääressä.

Tyttökullat pönkittävät selvästi naisellisuuskulttia. Vaatteet, kampausta ja ehostus ovat oleellinen osa naisen elämää. Ulkonäkö ei ole koskaan naisille itsestänselvyyttä vaan tulos huolellisesta toiminnasta. Toisin kuin miesten 'miehekkyyttä', naisten 'naisellisuus' vaatii erityisvalmisteluja ja uhrauksia. Vaatteita on valittava, hiuksia hoidettava salongissa ja kasvot ehostettava jo aamulla. Tyttökullat synnäväät alituisesti toistensa ostoksia, auttavat toisiaan valitsemaan "iskevimmän" vaateparren ja kontrolloivat toistensa ulkonäköä.

Pelkästään henkilöahmojen vaatetus muodostaa sarjassa monimutkaisen merkitys-

järjestelmän, jota katsojan on opittava tulkitsemaan. Esimerkiksi huolittelematon ulkonäkö kertoo hahmon masennuksesta tai epäonnistumisesta naisena. Kun Blanche ilmestyy Elliotille kotoisessa oloasussa, kertoo se katsojalle, että Blanche ei yritä vietellä Elliotia ja on näin syytön hänen lähentelyynsä.

Tyttökullat ovat ns. naisen logiikan tai pikemminkin logiikan puutteen riemuvoitto. Naiset puhuvat asioita, joita he eivät tarkoita. Heidän puheensa on täynnä järjen logiikalle vieraita rakenteita ja he sotkevat puhuessaan menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden sekä toden ja mielikuvituksen.

Rose: Mutta Dorothy on saatava tietää. Jos olet ystävä, kerrot hänelle. (Elliotin lähentelystä)

Blanche: Mikä ystävä haavoittaisi niin?

Rose: Mikä ystävä antaisi Elliotin tuhota Dorothyin elämän. He voisivat mennä naimisiin. He voivat saada lapsen ... he voivat adoptoida lapsen. Ja sitten joskus golferholla, ehkä pikku Me Lingin seuraelämänastumiskutsuilla Dorothy kuulee WC:n hoitajan kertovan rouva Steinbeckille, että Dorothyin uusi mies, tohtori Elliot Clayton on kiksauttanut kerhon jokaista naisjäsentä. Voitko antaa sen tapahtua Dorothyille? Pikku Me Lingille? Eikö hän ole jo kyllin kärsinyt?

Henkilöhahmoilla on myös muita 'naisellisia' paheita: he juoruavat toisistaan selän takana ja kuuntelevat salaa toisiaan.

Tyttökultien sankarittaret ovat naisia, mutta analysoitavan jakson ehdottomaksi kohokohdaksi nousee kuitenkin mies. Elliot Claytonin henkilöhahmo kuuluu selvästi julkisen alueeseen toisin kuin tyttökullat. Elliot määrittellään ensisijaisesti ammattiroolinsa kautta. Elliot on lääkäri, mikä on tärkeä osa hänen persoonallisuuttaan. Sen sijaan Dorothyin työ opettajana ei ole sarjassa saanut juuri mitään huomiota.

Julkisen alueeseen kuuluvalla Elliotilla on liikkumisvapaus. Mies liikkuu joustavasti jännittävän ulkomaailman ja tyttökultien paikalleen jämähtäneen maailman välillä tuoden vauhtia naisten elämään. Elliot sysää jakson juonen liikkeelle flirtillään. Hän sotkee naisten turvallisen arjen, minkä jälkeen hän karauttaa aiheuttamia ongelmia pakoon julki-

sen alueelle jättäen tyttökullat setvimään ihmissuhteita keittiön kätköihin.

Elliot hallitsee henkilöhahmojen ajatuksia ja tekoja, vaikka hän on läsnä jaksossa vain muutamassa kohtauksessa. Elliot on Näkymätön Mies, joka poissaolevanakin saa tyttökullat kinastelemaan itsestään ja rikkomaan nais-yhteisyyden.

## Vastaisku kyökistä

Tyttökultia voi tarkastella myös "tiedostavasti" etsimällä henkilöhahmoille ja tapahtumille aktiivisesti perinteisestä poikkeavia merkityksiä. Naistutkimus on problematisoinut jaottelua yksityiseen ja julkiseen. Yksityistä toiminta-aluetta on tutkittu ja samalla siihen kuuluvia tehtäviä on uudelleen-merkityksellistetty. Julkinen/yksityinen jaottelua on pyritty muuttamaan, ja toisaalta naisten elämää yksityisessä on ryhdytty arvostamaan (nais)erityisestä näkökulmasta.

Ohjelman keskittymistä yksityiseen ei tarvitse välttämättä tulkita naista alistavaksi piirteeksi, vaan sitä voidaan tarkastella myös naisten elämään kuuluvana erityispiirteenä. Yksityinen ei ole hierarkisesti toissijaista julkiseen verrattuna, vaan se on omalla tavallaan yhtä merkityksellistä.

Tyttökullat elävät yksityisessä, mutta he antavat oman sisällön toiminta-alueelleen. Naisten elämä poikkeaa luonnollisena ja normaalina pidetystä perhe-elämästä. Naiset ovat perustaneet naisyhteisön, ja he jakavat elämänsä muiden samassa asemassa olevien naisten kanssa.

Tyttökullat eivät ole jääneet mummottumaan Miamiin, vaan he ovat aktiivisia. Kun vanhoille naisille jää tv-viihteessä yleensä mummon sivuosa, Tyttökullat osoittavat, että nainen on mielenkiintoinen vaihdevuosienkin jälkeen.

Eläkeikäiset tyttökullat ovat avoimen seksuaalisia. He ovat seksuaalisesti aktiivisia subjekteja, jotka valitsevat Elliotin halunsa objektiksi. Dorothy katselee miestä estottomas-

ti, ja myös kamera ottaa miehen katseen koh- teeksi. Dorothy myös ehdottaa tapaamista ja valitseepa hän vielä ravintolankin. Dorothy'n äiti Sophia puolestaan tutki eräässä jaksossa kuolinilmoituksia löytääkseen seuraksi juuri leskeksi jääneitä miehiä. Blanche kertoo lähes jokaisessa jaksossa varsin suorasukaisia ja naturalistisia kuvauksia seksikokemuksistaan. Tyttökultien seksi ei totisesti ole päättynyt keski-ikään.

Seksuaalisuus ei kuitenkaan ole kauppatava- raan, vaan naiset hallitsevat itse sen käyttöä. Verevä Blanchekin tietää oman arvonsa eikä tingi periaatteistaan:

Elliot: Olet hyvin viehättävä nainen.

Blanche: Tiedän sen.

Elliot: Hyvin viehättävä. (Tarttuu naista vyötäröstä)

Blanche: Miten uskallat. Millaisena naisena oikein pidät minua? (Kamppailee vastaan)

Elliot: Älä suotta pingota.

Blanche: En ole tottunut väkipakkoon. (Lyö miestä)

Dorothy'n henkilöahmo poikkeaa kaikkein eniten tilannekomedioiden piirteistä ja tyttömäisistä sankaritarista. Sarjassa ei juuri- kaan esitetä Dorothy'n taitoja naisalakulttuuriin kuuluvissa tehtävissä, mutta siitä huoli- matta Dorothy on yhtä sympaattinen ja 'naisellinen' kuin muutkin tyttökullat. Dorothy'n suorasukaisuus, aktiivisuus ja hallitsevuus ovat yhtä lailla 'naisellisia' piirteitä kuin pehmeys, seksikkäisyys ja äidillisuus. Dorothy'n henkilöahmon voikin tulkita sarjassa merkiksi perinteisestä poikkeavasta naisellisuudesta. Esimerkiksi Dorothy'n alati epäonnistuvat miessuhteet voivat merkitä sitä, että miesten on vaikeata hyväksyä "toisenlainen" naiseus. Dorothy'n epäonni ei ole hänen itsensä vika vaan seurausta vallitsevasta sukupuolijärjes- telmästä.

Tyttökultien keskeinen aihe on naisten välinen ystävyys ja solidaarisuus. Tyttökultiin on siirretty elokuvien ja tv-sarjojen "buddy"-pe- rinne. Naisten välistä ystävyyttä ei ole perin- teisesti esitetty televisio-ohjelmissa. Naiset on kuvattu joko yksinään päähenkilöinä tai miehen kumppaneina, mutta ei osana naisyh- teisöä. Tyttökullat tukevat toisiaan kaikissa

asioissa ja he ilmaisevat rakkauttaan suukot- telemalla sekä halailemalla. Myös sarjan tun- nusmelodia kertoo ystävydestä: "Thank you for being a friend."

Edes sarjan miesseikkailut eivät horjuta naisten ystävyyttä (sitä paitsi se pilaisi sarjan alkuasetelman ja merkitsi ohjelman lop- pua). Tarkasteltavassa jaksossa mies ei suin- kaan osoittaudu tavoiteltavaksi sankariksi vaan vastenmieliseksi olennoiksi, joka uhkaa naisyhteisyyttä, lähentelee väkivaltaisesti ja pakenee aiheuttamia ongelmia.

Feministisessä elokuvatutkimuksessa on todettu, että nainen on yleensä narratiivin on- gelma, joka vaatii ratkaisun. Tyttökullissa on- gelma onkin mies. Jaksossa viitataan lukuisis- sa kohtauksissa uhkaan, jonka miehet aiheut- tavat naisten välisille suhteille. Sophia muis- telee nuoruuttaan Sisiliassa ja lipevää makka- rakauppiasta, joka rikkoi Sophian ja hänen ys- tävättärensä suhteen. Rose puolestaan ihmet- telee Sophialle, kuinka Blanche ja Dorothy saattoivat rikkoa välinsä miehen takia. Blan- che kertoo Roselle Anderbeau-ystävättäres- tään, jonka hän menetti miehen vuoksi.

Vaikka henkilöahmot ovat jämähtäneet yksityiseen, sarjassa nauretaan heidän elämä- leen sen piirissä. Tyttökullat pilkkaavat usein 'perinmaisellisuutta' ja 'naisellisia' hyveitä. Esimerkiksi Blanchen ikuiset yritykset ylläpitää kauneuttaan, Rosen touhottava äidillisuus ja Dorothy'n huolet sopivien sulhasehdokkaitten hupenemisesta ovat säännöllisesti vitsailun kohteena.

Tyttökullat-sarjan eräs merkittävä ominai- suus on tietty ristiriitaisuus ja epäohdonmu- kaisuus. Toisaalta henkilöahmot tunnistavat ympäristönsä epätasa-arvon (vaikka siitä ei puhuta tällä nimellä), mutta samalla he kuu- luvat alistettuun alakulttuuriin. Esimerkiksi hahmot epäonnistuvat toistuvasti miessuh- teissaan, mikä ei estä naisia pitämästä niitä ta- voiteltavina.

## Katsomisen ristiriidat

Myötäkarvaan ja vastakarvaan lukeminen kuvaa (nais)katsojien ristiriitaista katsomiskokemusta. Tyttökullat antavat mahdollisuuden kokemukseen sekä alistuksesta että emansipaatiosta. Naiskatsojan ristiriitaisia kokemuksia selittää naisten suhde naisalakulttuuriin ja miesten hallitsemaan valtakulttuuriin, jonka puitteissa televisio-ohjelmat on tuotettu.

Naiset on sosiaalistettu naisalakulttuurin jäseniksi, ja heidän oppimansa taidot ovat niitä, jotka sukupuolijärjestelmä ja valtakulttuuri ovat määritelleet naisellisiksi taidoiksi. Kyse ei ole pelkästään ylhäältä päin ohjautuvasta prosessista, vaan naisen identiteetti muodostuu myös "omin päin" osana näiden taitojen opettelua. Jos naiset hyväksyvät paikkansa alakulttuurin jäsenenä, he joutuvat myös hyväksymään asemansa miesten valtakulttuurin alistamana. Alakulttuuri toimii valtakulttuurin sallimassa tilassa. Sitä ei voida pitää uudistavana tai emansipatorisena, sillä se uusintaa valtakulttuurin arvoja, käsityksiä ja merkityksiä. (Vrt. Ketchum 1980).

Tekstianalyyseissa rekonstruoitu myötäkarvaan lukija kuuluu juuri naisalakulttuuriin. Hän tunnistaa Tyttökullat-sarjasta 'naisten' maailman, tehtävät, tavat ja käsitykset ja hyväksyy ohjelman antamat merkitykset 'naisudesta' asettamatta niitä kyseenalaiseksi. Myötäkarvaan lukijalle tuottaa mielihyvää se, että television ohjelmatarjonnasta löytyy sarja, josta hän voi tunnistaa omia kokemuksiin.

Vastakarvaan lukija asettaa kyseenalaiseksi valtakulttuurin oikeuden määrätä merkityksenantoa. Hän vastustaa ohjelmissa annettuja "luonnollisia" merkityksiä ja tuottaa tekstille omia merkityksiään. Vastakarvaan lukijalle tuottaa mielihyvää se, että televisio tarjoaa mahdollisuuden merkityksellistää naishahmoja ja naisen elämää perinteisestä poikkeavalla tavalla.

Vastakarvaan lukija alkaa luoda omaa valtakulttuuria purkaessaan valta- ja alakulttuuriin

ryhtymään yhteinen nivoutunutta merkityksenantoa. Vastakulttuurissa on jo emansipaation alku, koska se ei automaattisesti asetu "luonnollisena" pidettyjen merkitysten taakse, vaan analysoi niitä, asettaa niitä kyseenalaiseksi, hyväksyy ja hylkää niitä.

Tavallaan Tyttökullat ovat täyttäneet todellisen markkinaraon leikitellessään "perinteisen" ja "emansipoituneen" naiseuden turvallisuudessa välimaastossa. Tyttökullat tuottaa mielihyvää mahdollisimman suurelle (nais)katsojajoukkoille, mikä on tietenkin sarjan tuottamisen tarkoitus. Televisiotekstien monimerkityksisyyttä ei pidä kyynisesti tarkastella pelkästään kaupallisten televisioyhtiöiden laskelmointina. Kyseessä on myös katsojien valta lukea tekstejä tavalla, jota toimittajat/käsikirjoittajat eivät ehkä ole tarkoittaneet. Naiskatsojalle se merkitsee sitä, että hän ei välttämättä ole miehisen diskurssin avuton uhri, vaan hän voi taistella miehistä merkityksenantoikäytäntöä vastaan ottamalla merkitysten luomisen tietoisesti haltuunsa ja luomalla 'naisudelle' omia merkityksiään.

Yksilön pieni taistelu merkityksistä omassa olohuoneessa on luonnollisesti vain osa siitä kamppailusta, jota on käytävä merkityksenannon muuttamiseksi ja emansipatoristen tekstien tuottamiseksi. Sukupuoli-ideologia ei kumoudu pelkästään sillä, että naiset lukevat tekstejä vastakarvaan. Vastakarvaan lukemisessa piilee kuitenkin yksi muutoksen mahdollisuus. Se osoittaa, ettei miehinen diskurssi ole järkähtämätön muuri ja antaa naistutkijoille uutta toivoa.

## Kirjallisuus

- BRUNSDON, Charlotte. Men's genres for women. Teoksessa: BAEHR, Helen & DYER, Gillian (eds.). Boxed in: Women and Television. London 1987.
- KETCHUM, Sara-Ann. Female Culture, Womanculture and Conceptual Change: Toward a Philosophy of Women's Studies. Social Theory and Practice vol. 6, no. 2 (Summer, 1980), 151-162.
- MULVEY, Laura. Visuaalinen mielihyvä ja kerronnallinen elokuva. Synteesi 1-2/1985, 5-15.